

Piotr Barciuk, 2017-05-10 09:40

Same budynki nikogo nie wyleczą

W publicznych ośrodkach potrzeba psychiatrów i psychoterapeutów, bo coraz więcej osób odchodzi do prywatnych placówek - mówi dr Sławomir Murawiec.

Po ogłoszonym przez Najwyższą Izbę Kontroli fiasku Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego resort zdrowia zabiera się do roboty nad jego poprawą. To może trwać długo, a potrzeby są natychmiastowe. Co w pierwszej kolejności wymaga poprawy?

Po pierwsze: Interes pacjentów i interes lekarzy, psychologów, psychoterapeutów jest wspólny. I to przede wszystkim trzeba ludziom powiedzieć. My chcemy jak najlepiej leczyć, a pacjenci chcą być jak najlepiej leczeni. Po drugie: Nie da się zbudować dobrej opieki bez nakładów finansowych. Ministerstwo zapewnia, że będzie więcej pieniędzy, ale z reguły na zapewnieniach się kończy. Pamiętam koleżanki lekarki, które zaczynały pracę po wojnie i one słyszały, że na razie jest źle, ale za jakiś czas będzie lepiej. I czekając na to „lepiej” odchodziły na emeryturę, więc te zapewnienia, że „zwiększymy” są nieustające. I zawsze słyszymy, że „niedługo”, że „w przyszłym roku” albo w jakiejś tam perspektywie. A to trzeba zrobić już. Zbudowanie dobrze funkcjonującego „serwisu zdrowia psychicznego” kosztuje. Przychodnie i szpitale są niedofinansowane. Zresztą szpitale często są zlokalizowane w byłych koszarach. Niektóre pamiętają jeszcze czasy carskie. To są budynki, które u niektórych osób wywołują przerażenie. Inaczej wchodzi się do nowego, jasnego budynku, a inaczej do carskich koszar, nawet jeśli są one wyremontowane.

Ale, cytując klasyka, pieniądze to nie wszystko, choć bez nich niewiele da się zrobić. Czego potrzeba pacjentom?

Zmiana finansowania jest konieczna. I o tym mówią wszyscy. I Najwyższa Izba Kontroli i Rzecznik Praw

Obywatelskich. Jednak to faktycznie nie wszystko. Psychiatrzy mówią o koniecznej zmianie modelu w kierunku leczenia ambulatoryjnego, środowiskowego. Tu mogę podać konkretne liczby. Jak wynika z raportu Uczelni Łazarskiego w szpitalach przebywa dwieście tysięcy osób, a milion sześćset tysięcy korzysta z publicznej ochrony zdrowia w zakresie psychiatrii ambulatoryjnej. Konieczne jest więc rozbudowanie przychodni dla osób w różnego rodzaju kryzysach, by mogły znaleźć skuteczną pomoc. To są różne kryzysy. I małżeńskie i wynikające z pracy w stresie w korporacjach czy urzędach. Chodziłoby więc o zastąpienie, przynajmniej w części, dużych szpitali na leczenie środowiskowe, czyli dla osób poważniej chorych byłaby to taka opieka, która jest możliwa w domu. Osoba potrzebująca idzie do centrum zdrowia psychicznego dla danej dzielnicy, gdzie może liczyć na skuteczną pomoc. Tymczasem rzeczywistość wygląda tak, że na wizytę w publicznej placówce czeka się wiele miesięcy, a w sytuacjach kryzysu psychicznego trzeba działać natychmiast.

Tu dochodzimy do niechlubnych statystyk, które opublikowano w raporcie NIK.

Tak. W Polsce wzrosła liczba samobójstw. Czyli jak nie ma natychmiastowej opieki możemy się spodziewać, że osób podejmujących zamachy samobójcze będzie stale przybywać. Mamy więc z jednej strony ministerialne hasła o zapobieganiu samobójstwom, ale nie mamy realnego działania, by temu zapobiegać, poza kilkoma regionalnymi programami, choćby takimi, jaki działa w Małopolsce. Jednak nie ma ogólnodostępnego programu.

Program jest ważny, ale ważni są też ludzie, którzy mogliby go realizować. Jak wygląda sprawa kadr?

Nie najlepiej. Ktoś musi pracować. Same budynki nikogo nie wyleczą. Jest więc potrzebny wzrost nakładów na to, żeby móc zatrudniać. Jednak nie według minimalnych norm zatrudnienia, jakie obowiązują w szpitalach, ale żeby móc zatrudniać tyle osób, ile potrzeba, żeby więcej pacjentów w ramach NFZ mogło z pomocy skorzystać. Konieczne jest też zwiększenie zatrudnienia psychiatrów i psychoterapeutów w przychodniach. Teraz mamy taką sytuację, że wiele osób odchodzi do prywatnych placówek. I doszło do sytuacji, że jeśli ktoś potrzebuje pomocy wykwalifikowanego psychoterapeuty, to musi skorzystać ze świadczeń prywatnych. A do przechodzenia pracowników do sektora prywatnego zachęcają stawki, które w publicznej ochronie są niewystarczające. Jak więc widać pieniądze odgrywają wielką rolę. Trzeba wysoko wykwalifikowane osoby zatrudnić, ale też zapewnić im możliwość szkolenia, bo podnoszenie kwalifikacji sporo kosztuje. Teraz psychiatrzy i psychoterapeuci robią to na własny koszt. Z jednej więc strony zatrudnienie, a z drugiej możliwość systematycznego doksztalcania.

Spójrzmy teraz na potrzeby pacjentów. Ja się zajmuję populacją wielkomięską. To jest grupa pacjentów, która najczęściej korzysta ze świadczeń prywatnych. I są to ludzie w kryzysach, które w większości wynikają z niepewności na rynku pracy i bardzo trudnych relacji rodzinnych czy osobistych, które się pokomplikowały. Stary model rodziny, czyli zawieranie małżeństwa na całe życie, już się zdarza rzadziej. Ludzie się rozstają i wchodzi w związki przejściowe. I tu nasuwa się taka myśl. Czy programy naprawy zdrowia psychicznego obywateli nie powinny być realizowane wspólnie z Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, czyli z instytucją zobligowaną do tworzenia programów prorodzinnych i prospołecznych. Przecież obok ludzi, którzy cierpią na określoną chorobę psychiczną jest wielka grupa cierpiąca z powodu kryzysów wywołanych ich bieżącymi sprawami rodzinnymi, czy zawodowymi, z którymi sobie nie radzą. I jakieś zmiany stabilizujące te problemy bytowe na pewno byłyby pomocne. Pamiętać też trzeba jednak o kryzysach wywołanych przemianami kulturowymi – brak ustalonych ról między kobietą a mężczyzną, czy też brak definicji ich związku. Problemy ma też młodzież, która jest zagubiona. Nie bardzo wie, jaki życiowy cel chciałaby realizować. Z jednej więc strony poszukiwania celu, a z drugiej definicje męskości, kobiecości, życia. Młodzież nie wie co warto robić, a czego nie warto. I do tego jeszcze duża presja narcystyczna. Chodzi o chęć wyróżnienia się, pokazania, bycia „kimś”. I to generuje ogromne stresy na poziomie wyglądu, ubioru, szczupłej figury. Widać to szczególnie u dziewcząt. Jak będziesz szczupła, to będziesz miała partnera i

dobrą pracę. Tych wszystkich problemów nie rozwiążą napisane w ministerstwie dokumenty, tylko konkretne działania. I tego od resortu zdrowia oczekują pacjenci i pomagający im w kryzysach psychiatrzy i psychoterapeuci.